

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NJEMAČKOM I EU

Konsultant i ekonomski analitičar

Zoran Pavlović

„Havrex“ doo Banja Luka

NAUČENE LEKCIJE U VANJSKOTRGOVINSKOJ RAZMJENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

PRVI KORACI

- Da li u svom radu imamo mogućnost za saradnju sa inostranim kompanijama?
- Kako započeti saradnju sa stranim kompanijama na početku tih poslovnih aktivnosti?
- Kako ne pogrešiti?
- Koje kanale komunikacije koristiti?
- Ima li rizika i opasnosti u saradnji sa inostranim partnerom?
- Koji su rizici a šta treba učiniti da se ti rizici smanje?
- Sa kim se posavetovati?

NAUČENE LEKCIJE U VANJSKOTRGOVINSKOJ RAZMJENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

IZVOZ IZ BiH – Njemačka 2017.

TARIFA	VRIJEDNOST
• 94 – Namještaj, posteljina, madraci, nosaci madraca...	405.489.331 KM
• 84 – Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine i mehanicki ur.	188.657.581 KM
• 62 – Odjeca i pribor za odjecu, osim pletenih kukicanih ² .	140.486.893 KM
• 44 – Drvo i proizvodi od drveta; drveni ugljen	112.524.096 KM
• 73 – Proizvodi od gvožda i celika	97.803.921 KM
• 85 – Elektricne mašine i oprema i njihovi dijelovi;	78.763.372 KM
• 76 – Aluminiij i proizvodi od aluminiija	78.105.290 KM
• 87 – Vozila, osim željeznickih ili tramvajskih šinskih	70.726.839 KM
• 64 – Obuca, kamašne i slicni proizvodi, dijelovi tih pr	68.847.909 KM
• 39 – Plasticne mase i proizvodi od plasticnih masa	63.481.114 KM
UKUPNO (VODEĆIH 10 TARIFA):	1.304.886.345 KM

NAUČENE LEKCIJE U VANJSKOTRGOVINSKOJ RAZMJENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

UVOZ – Njemačka 2017.

TARIFA	VRIJEDNOST
• 87 – Vozila, osim željeznickih ili tramvajskih šinskih	355.565.468 KM
• 84 – Nuklearni reaktori, kotlovi, mašine i mehanicki ur	222.541.741 KM
• 39 – Plasticne mase i proizvodi od plasticnih masa	162.117.594 KM
• 85 – Elektricne mašine i oprema i njihovi dijelovi; apa	63.558.572 KM
• 04 – Mlijeko i proizvodi od mlijeka, živinska i pticija	55.882.342 KM
• 30 – Farmaceutski proizvodi	54.120.183 KM
• 83 – Razni proizvodi od prostih metala	48.507.302 KM
• 55 – Vještacka ili sinteticka vlakna, sjecena	42.701.269 KM
• 59 – Tekstilne tkanine, impregnirani, premazane, prevuc	41.945.783 KM
• 73 – Proizvodi od gvožda i celika	41.175.011 KM
UKUPNO (VODEĆIH 10 TARIFA):	1.088.115.265 KM

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

DILEME: ODAKLE KRENUTI U SVET? NA KOJA
TRŽIŠTA SE USMERITI? KAKO NAĆI PARTNERA?

- Mnogo pitanja koja stoje pred vama, a koga pitati, ko bi mogao pomoći na tom putu?
- Iskustva drugih vam često nisu dostupna
- Internet pretraživanje kao prvi korak
- Privredne komore kao drugi korak
- Ekonomska predstavništva Nemačke, Holandije...

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMJENI BiH PRIVREDE SA NJEMAČKOM I EU

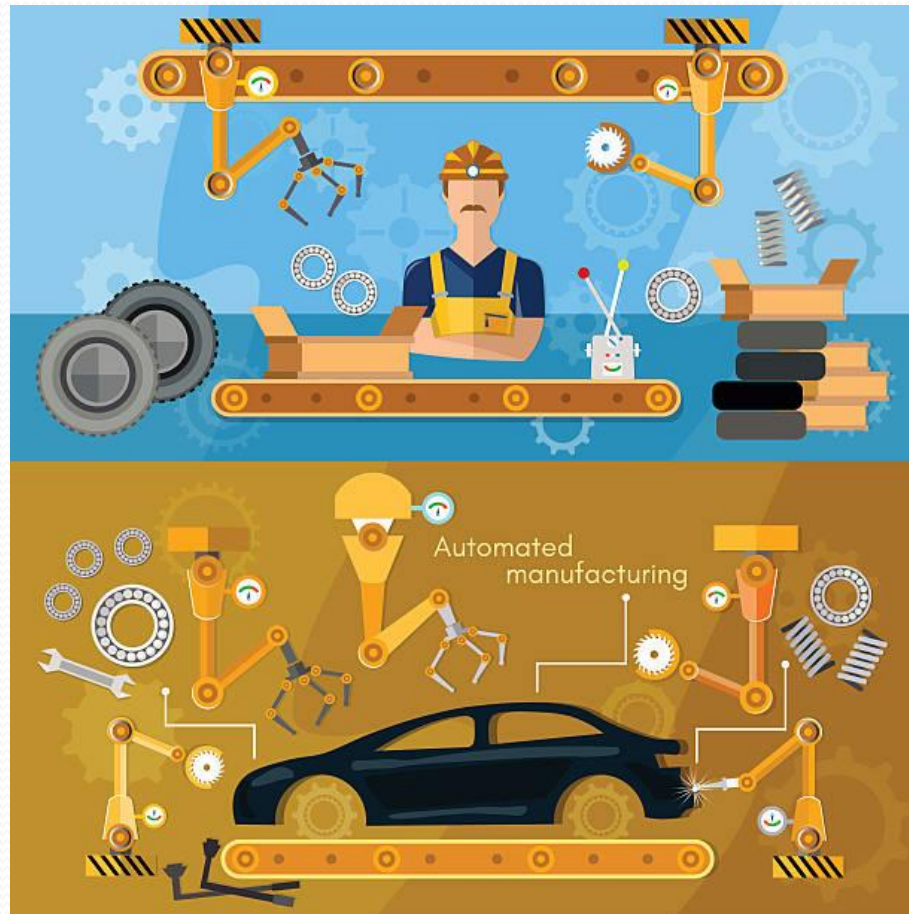
ŠTA PROIZVODIMO U TEŠNJU?

- Auto industrija – komponente i delovi
- Drvna industrija – komponente i gotov nameštaj
- Poljo-preradivački sektor – hladnjače, pakovanje i konfekcioniranje
- Dorade u sektoru tekstila i kože

ŠTA KUPUJEMO U NJEMAČKOJ I EU?

- Mašine i
- Repro materijale

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMJENI BIH PRIVREDE SA NJEMAČKOM I EU

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMJENI BiH PRIVREDE SA NJEMAČKOM I EU

GDE NAĆI PARTNERA?

- Sajmovi u okruženju i EU – opšti i/ili specijalizovani (sektorski)
- Strukovna, sektorska udruženja u inostranstvu
- Ambasade, odnosno privredna odelenja u BiH
- Privredne komore u BiH
- Istraživanje putem interneta
- Dijaspora...

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMJENI BIH PRIVREDE SA NJEMAČKOM I EU

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

RIZICI ODABIRA PRAVOG PARTNERA

- Da li znate da tražite informaciju o bonitetu?
- Slobodno tražite podatke o firmi direktno i indirektno
- Bonitetne agencije -SCHUFA u Nemačkoj
- Provera boniteta preko privrednih udruženja
- Pregovarajte o saradnji ali **PLAĆAJTE** akreditivom ili uslovnom doznakom
- Budite oprezni, rizika je mnogo i zato – „dvaput meri – jednom seci“

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

KOMUNIKACIJA I PREGOVORI ... UGOVOR

- Bili ste na sajmu, netu ili drugačije i prepoznali mogućeg partnera/e i šta sada?
- Da li možete SVE sami ili ćete tražiti pomoć?
- Novi poslovni poduhvat traži nova znanja – savetnik, konsultant ili novozaposleni radnik
- Ugovor, vaša finansijska konstrukcija da robu proizvedete i naplatite
- Kvalitet, pakovanje, transport, naplata...

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

RAZVOJ POSLA SA PARTNEROM

- Na početku : mali poslovi = mali rizici = učenje
- U toku rada i saradnje se mnogo mora naučiti
- Organizacija posla se mora menjati i unapredjivati
- Postepeno ostvariti medjusobni razvoj poverenja partnera
- Prelazak u više oblike saradnje – kooperacija, zajednička proizvodnja, partnerstvo...
- Vlasničko povezivanje i zajednička ulaganja

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

ISTRAŽIVATI POTENCIJALNA, NOVA TRŽIŠTA

- Skandinavsko tržište kao stabilno i rastuće tržište
- Kvalitet kao važan element ali koristiti i dijasporu
- Inovacije kao oblik unapredjenja posla – primer iz Maglaja
- Dinamika u razvoju i unapredjenju posla, uštedama te podizanje efikasnosti i produktivnosti u poslu
- Element kreativnosti kod zaposlenih u BiH se slabo koristi – primeri iz Japana

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

KORISNE INFORMACIJE :

- Tešanjske firme rade u sektorima:
 - Autoindustrija
 - Drvoprerada i nameštaj
 - Prehrambena industrija
 - Koža i tekstil...
- Potencijalni partneri su u
 - Nemačka
 - Italija
 - Holandija
 - Slovenija...

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

PREDNOSTI NAŠEG PODRUČJA ZA VIŠE OBLIKE SARADNJE SA INO PARTNERIMA IZ NEMAČKE I EU

- Uvoz bez carine za repromaterijale i komponente
- Domaća mlada radna snaga kao potencijal
- Izuzetno povoljna poreska politika na profit – 10%
- Niski troškovi gradjevinske i druge infrastrukture
- Saobraćajna povezanost
- Ali i smnogo drugih prepreka koje domači partneri znaju i razumeju...

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

- KORISNE INFORMACIJE :

Sajmovi:

- Automehanika Frankfurt: www.nsk-autoaftermarket.de/Automechanika/Messe
- Ligna – Hanover/Milano: www.ligna.de/home
- Sajam mašina- Hanover: <http://www.hannovermesse.de/home>
- SIAL sajam hrane u Parizu: www.croc-in.com
- I drugi specijalizovani sajmovi i raspoložive informacije:

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

PRIVREDA NJEMAČKE I SARADNJA

- Brošura „Njemačka u Bosni i Hercegovini“
www.handelsvertreter.de
- Pronađite agenta u Njemačkoj -
<https://www.handelsvertreter.de/index.html>
- Privredna komora Republike Srpske - o saradnji sa Njemačkom na sajtu: <https://komorars.ba/medunarodna-saradnja/poslovna-saradnja/kako-poslovati-sa-njemackom-2>
- Germany trade and invest (njemački, engleski)-
<http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/DE/trade.html>
- DIHK, njemačko Udruženje industrijskih i privrednih komora-
<https://www.dihk.de/en>

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

- AHK Bosnien (<http://bosnien.ahk.de/bs/o-nama/>)- Predstavništvo njemačke privrede u BiH
- Kantonalna privredna komora Tuzla - <http://www.kpktz.ba/index.php/16-komora/komora?limit=2&start=2>
- Privredna komora Republike Srpske - <https://komorars.ba/njemacka-vazan-partner-domacoj-privredi/>
- Sajmovi (<https://komorars.ba/medunarodna-saradnja/poslovna-saradnja/kako-poslovati-sa-njemackom-2/>)
- AUMA (<https://www.auma.de/de>) , termini/podaci za sve nacionalne i međunarodne sajmove

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BiH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

- BGA, njemačko Federlano udruženje trgovine na veliko, vanjske trgovine, usluga (engleski) - <https://bga.de/start/>
- iXPOS-German Business Portal (engleski) - <https://www.ixpos.de/IXPOS/Navigation/EN/your-business-in-germany.html>
- Energy Transition (engleski, njemački) - <http://www.bmwi-energiewende.de/EWD/Navigation/EN/Home/home.html>
- ZVEI: elektro+elektronika – Baza podataka proizvoda i firmi (njemački, engleski, ruski)- https://www.elektro-einkaufsfuehrer.de/?PHPSESSID=3ljq3enuirq5fgglhtcns64utnsa379n&f_lang=deu
- Baza podataka o izvozu Saveznog udruženja Njemačke industrije (njemački, engleski) - https://www.deutsche-exportdatenbank.de/?PHPSESSID=ss5bfuehk70a7mbol8qvrovea3fqnt1&f_lang=deu

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

NA KRAJU:

- Svaki poslovni poduhvat shvatite kao mogućnost, razvijajte ga i tražite pomoć
- Razvojna polju saradnje sa partnerom
- Razvoj novih znanja zaposlenih, motivacija, stimulacija
- Novi proizvodi, nove usluge, kako sniziti troškove i biti konkurentan
- UČENJE, UČENJE i RAZVOJ

NAUČENE LEKCIJE U SPOLJNOTRGOVINSKOJ RAZMENI BIH PRIVREDE SA NEMAČKOM I EU

- Vaš predavač i konsultant

Zoran Pavlović

Konsultantska firma

Banja Luka

Branka Popovića 41D

Tel-Fax: 051.961.800

Mob-Viber: 065.347.000

Mob-WhatsApp: 065.512.850

YouTube: zoran.pavlovic.puls

